

02.03.2024

T.C.
ÇANKIRI KARATEKİN
ÜNİVERSİTESİ BOLOGNA
EŞGÜDÜM KOMİSYONU (BEK)
BAŞKANLIĞI
E-KAMPÜS BOLOGNA BİLGİ
SİSTEMİ (BBS) PROGRAM VE
DERS BİLGİ PAKETLERİ
HAZIRLAMA KILAVUZU

MART
2024

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
BOLOGNA EŞGÜDÜM KOMİSYONU (BEK)
02/03/2024
BELGE NO: 02

Üniversitemiz Bologna Süreci kapsamında Bologna Eşgüdüm Komisyonu (BEK) tarafından yapılan duyurulara, konuya ilişkin bilgilere, kılavuzlara ve formlara Üniversitemiz yeni Bologna Web sayfasından erişim sağlayabilirsiniz.

Yeni Bologna Web Sayfası: <https://bologna2.karatekin.edu.tr/tr>

Her türlü soru, görüş ve öneri için bizimle bologna@karatekin.edu.tr veya bognadestek@karatekin.edu.tr e-posta adresleri üzerinden iletişime geçebilirsiniz.

Bologna sürecine yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür ederiz.

Çankırı Karatekin Üniversitesi
Bologna Eşgüdüm Komisyonu (BEK)
02/03/2024

Bu kılavuzun amacı; Bologna Sürecine uyum çalışmaları kapsamında eğitim-öğretim veren bütün ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarını yürüten birimlerin,

1. Program Eğitim Amaçlarını belirlemelerine,
2. Program Yeterliliklerini belirlemelerine,
3. Belirlenen program çıktıklarına ulaşmak için hangi derslerin verilmesi gerektiğine karar vermelerine,
4. Her bir ders için Öğrenme Çıktılarını yazmalarına,
5. Ders Öğrenme Çıktıları ile Program Yeterliliklerini ilişkilendirmelerine,
6. Ders öğretim planlarını hazırlamalarına,
7. Ders öğrenme çıktıklarına ulaşabilmek için gerekli iş yükünü ve AKTS kredilerini hesaplamalarına,
8. Her program için tüm bilgileri Türkçe ve İngilizce olarak hazırlamalarına destek olmaktadır.

İÇİNDEKİLER

1. Terimler
2. Program Tanıtım ve Çıktıları Hazırlama Aşamaları
3. Ders Bilgi Paketi Hazırlama Aşamaları
4. Ekler
- 4.1. Ders Bilgi Paketi Form Örneği (EK2.FORM-I-2019-2020 Dönemi-TR ve EK3.FORM-II-2019-2020Dönemi- ENG)
- 4.2. Lisans Dersleri için Örnek Ders Bilgi Paketi Formları (EK 4-TR ve EK 5-ENG)
- 4.3. Lisansüstü Programlar için Seminer, Tez, Uzmanlık Alan ve Danışmanlık dersleri için Örnek Ders Bilgi Paketi Formları (EK 6-11)

PS: Örnek formlar, yeni ders önerileri ve müfredat değişikliği döneminde E-KAMPÜS otomasyon sistemine göre güncellenecektir.

AKTS (Avrupa Kredi Transfer Sistemi – “ECTS” Europe Credit Transfer System) kredisi: Dersin hedeflenen öğrenme çıktılarına kazanabilmesi için öğrencinin harçayacağı iş yükü düşünülerek belirlenen dersin kredisinin sayısal değeridir.

AKTS etiketi: Yükseköğretim kurumlarında AKTS ile ilgili çalışmaların kurallara uygun şekilde yapılması ve bu durumun bağımsız değerlendiriciler tarafından onaylanması halinde Avrupa Komisyonu tarafından verilen kalite ödülüdür.

Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi: Ulusal yeterlilikler çerçevelerinin ilgi tutulabileceği ve bu sayede farklı ülkelerin yeterliliklerini birbiriyle ilişkilendirebileceği şemsiye (üst) çerçevedir.

Bologna Eşgüdüm Komisyonu (BEK): Bologna çalışmalarının yapılandırılmasını ve sürdürülebilir gelişmelerini yönlendirmek üzere, Üniversite bünyesinde oluşturulan komisyondur.

BEK Başkanı: Bologna Süreci çalışmalarının BEK adına yürütülmesinden sorumlu, Rektör tarafından görevlendirilen kişidir.

BEK Başkan Yardımcısı: BEK Başkanı tarafından görevlendirilen kişi/kişilerdir.

BEK Üyesi (AKTS Koordinatörü): Bologna çalışmalarının yapılandırılmasını ve sürdürülebilir gelişmelerini yönlendirmek üzere, Üniversite bünyesinde oluşturulan komisyon üyesi olup aynı zamanda temsil ettikleri birimdeki Ders Bilgi Paketlerinin, ilgili kılavuza göre uygunluğunu kontrol ederek onaylanmasından sorumlu kişidir.

Ders öğrenme çıktıları: Bir dersin başarı ile tamamlanmasından sonra öğrenenin neleri bileceğinin, neleri yapabileceğinin ve nelere yetkin olacağına ifade edilmesidir.

Diploma eki etiketi: Yükseköğretim kurumlarının diploma eki ile ilgili çalışmaları kurallara uygun şekilde tamamlayıp tüm mezunlarına otomatik olarak, ücretsiz ve en çok konuşulan bir Avrupa dilinde verdiğini beyan etmesi ve bu durumun bağımsız değerlendiriciler tarafından onaylanması halinde Avrupa Komisyonu tarafından verilen kalite ödülüdür.

İş yükü: Öğrencinin hedeflenen öğrenme kazanımlarına ulaşabilmek için dersle ilgili olarak yaptığı tüm pratik çalışmalar, seminerler, alan çalışmaları, bireysel çalışmalar, sınavlar, başka bir deyişle ders saati içinde ve ders saati dışındaki tüm çalışmalardır.

Program: Bağımsız diploma veren eğitim-öğretim birimleri. Diploma fakülte/yüksekokul düzeyinde veriliyorsa fakülte/yüksekokulun eğitim-öğretim programı, bölüm düzeyinde veriliyorsa bölüm eğitim-öğretim programı kısaca program diye adlandırılacaktır.

Program eğitim amaçları: Bir programın eğitsel misyonunu nasıl planlamayı sağladığını ve paydaşlarının gereksinimlerinin nasıl karşılayacağını bildiren açık, genel ifadelerdir.

Program çıktıları (program yeterlilikleri): Öğrencilerin programdan mezun oluncaya kadar kazanmaları gereken bilgi, beceri ve yetkinlikleri tanımlayan ifadelerdir.

Temel Alan Yeterlilikleri: Ulusal düzeyde yükseköğretim yeterlilikleri göz önünde bulundurularak, herhangi bir temel alandaki yeterliliklerin, ilgili paydaşların görüşleri alınarak belirli bir düzen içinde yapılandırıldığı bir sistemdir.

Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYC): Yeterlilikleri öğrenme çıktılarına göre sınıflandıran ve organize eden yapıdır.

Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi: Ulusal düzeyde yükseköğretim yeterlilikleri arasındaki ilişkiyi açıklayan ulusal ve uluslararası paydaşlarca tanınan ve ilişkilendirilebilen, yeterliliklerin belli bir düzen içinde yapılandırıldığı bir sistemdir.

Yeterlilik: Bir öğretim programının başarıyla tamamlanması sonucu o program için öngörülen program çıktılarının kazanıldığını onaylayan ve yetkili bir otorite tarafından basılı olarak verilen derece, diploma veya sertifika türü belgedir.

Program Tanıtım ve Çıktıları: E-Kampüs Öğrenci Bilgi Sistemi (OBS) üzerinden Bölüm / Anabilim Dalı Başkanı tarafından girilir. Buna ilişkin olarak hazırlanan kılavuz Üniversitemiz Yeni Bologna Web Sayfasında Bologna Kurumsal → Bologna Kılavuzlar sekmesi altında [E-KAMPÜS BEK Program Tanıtım Çıktıları Kılavuzu](#) adıyla yer almaktadır. Ayrıca aynı sayfada buna ilişkin olarak hazırlanan 1 adet video [E-KAMPÜS Bologna Veri Girişi Yardım Videolu Anlatım](#) yer almaktadır.

Program Tanıtım ve Çıktılarında Dikkat Edilecek Hususlar

1- PROGRAM TANITIMI

A. KURULUŞ

Bölüm / Program / Anabilim Dalının kuruluşu ile ilgili olarak resmi tarihçe bilgilerine ve ayrıca tanımlayıcı ek bilgilere yer verilir.

B. KAZANILAN DERECE

Bölüm / program / anabilim dalından mezun olan öğrencilerin diplomalarında kazandıkları dereceye yer verilir.

C. DERECENİN DÜZEYİ (ÖN LİSANS, LİSANS, YÜKSEK LİSANS, DOKTORA)

Bölüm / program / anabilim dalının hangi düzeyde eğitim-öğretim yaptığına yer verilir.

D. KABUL VE KAYIT KOŞULLARI

Bölüm / program / anabilim dalına kabul ve kayıt koşullarına «ayrıntılı olarak» yer verilir. Bu kapsamda tüm programlar için genel koşullar ile programa kabul edilmek için diğer özel koşullar belirtilmelidir.

D1. Ön Lisans ve Lisans Programları

T.C. Vatandaş Öğrenciler: Üniversitemiz bünyesindeki ön lisans ve lisans programlarına kayıt yaptırmak isteyen öğrencilerin, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından yapılan Yükseköğretim Kurumları Sınavına (YKS) girmeleri zorunludur. Öğrenciler, bu sınavdan aldıkları puana göre, ÖSYM tarafından tercihleri doğrultusunda yerleştirme işlemi yapılmaktadır.

Yabancı Uyruklu Öğrenciler: Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanlığı'nın belirlediği ve Üniversitemiz Yurt Dışından Öğrenci Kabul ve Kayıt Yönergesinde belirtilen esaslar doğrultusunda, öğrencilerin tercihleri ve program kontenjanları dikkate alınarak Yabancı Uyruklu Öğrenci Kabul ve Yerleştirme Komisyonu tarafından yerleştirme işlemi yapılmaktadır.

Yerleştirme işleminde Üniversitemiz tarafından yapılan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavına (ÇAKÜYÖS) giren adaylara öncelik verilir. Üniversitemizde kontenjan açığı kalması durumunda; yabancı uyruklu öğrenciler Türkiye'deki diğer Üniversiteler tarafından yapılan Yabancı Öğrenci Kabul Sınavı sonuç belgesi ya da Ortaöğretim Not Ortalamasını gösterir belge dikkate alınarak Yabancı Uyruklu Öğrenci Kabul ve Yerleştirme Komisyonu tarafından yerleştirme işlemi yapılmaktadır.

D2. Lisansüstü Programlar

T.C. Vatandaşı ve Yabancı Uyruklu Öğrenciler için her öğretim yılı başında Anabilim Dalı Başkanlıklarının görüşü doğrultusunda ilgili Enstitü Kurulları tarafından belirlenir ve ilan edilir.

E. ÖNCEKİ ÖĞRENMENİN TANINMASI

Bölüm / program / anabilim dalına kaydolan öğrencilerin, derslerden muafiyet durumları veya zorunlu alması gereken dersler vb. koşullara "ayrıntılı olarak" yer verilir.

F. YETERLİLİK KOŞULLARI VE KURALLARI

Bölüm / program / anabilim dalından mezun olan olabilmek için yerine getirilmesi gereken ders, proje, staj vb. koşullara yer verilir.

G. PROGRAM PROFİLİ

Bölüm / program / anabilim dalının tanıtımı ve buradan mezun olan öğrencilerin program yeterlilik çıktıları ile ilişkili olacak şekilde elde edecekleri kazanımlar hakkında bilgilere yer verilir.

H. PROGRAM EĞİTİM AMAÇLARI

Bölüm / program / anabilim dalının eğitim-öğretim hedef ve amaçlarına, ayrıca misyon ve vizyonuna yer verilir.

İ. ÜST DERECE PROGRAMLARINA GEÇİŞ

Bölüm / program / anabilim dalından bir üst derece eğitim-öğretime geçişle ilgili, yani mezun olan kişinin üst seviyedeki bir programa nasıl devam edebileceğine dair, bilgilere yer verilir.

İ1. Ön lisans ve Lisans Programları

Ön lisans mezunları: Ön lisans öğrenimini tamamlamaya hak kazanan T.C. Vatandaşı öğrenciler, ÖSYM'nin düzenlediği Dikey Geçiş Sınavından (DGS) yeterli puanı aldıkları

takdirde, mezun oldukları alandan geçiş yapabilecekleri bölümlerin yayınlandığı kılavuz ve öğrencinin tercihleri dikkate alınarak, üniversitelerin 4 yıllık lisans programlarına devam edebilmektedirler.

Lisans mezunları: Lisans öğrenimini başarı ile tamamlayan adaylar, Akademik Lisansüstü Eğitim Sınavı (ALES) veya eşdeğeri sınavlarda ilgili alandan (SÖZ, SAY, EA) geçerli puan almaları koşuluyla kendi alanlarında veya ilgili alanlarda lisansüstü programlarda öğrenim görebilir. Adayların ayrıca yeterli düzeyde yabancı dil bilgisine sahip olmaları istenebilir. Bunun yanı sıra Yüksek Öğretim Kurulu Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

İ2. Lisansüstü Programlar

T.C. Vatandaşı ve Yabancı Uyruklu Öğrenciler için her öğretim yılı başında Anabilim Dalı Başkanlıkların görüşü doğrultusunda ilgili Enstitü Kurulları tarafından belirlenir ve ilan edilir. Lisansüstü programlardan mezun olanlarda doktora programlarına kaydolmak için ayrıca Yüksek Öğretim Kurulu Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği kapsamında Akademik Lisansüstü Eğitim Sınavı (ALES) veya eşdeğeri sınavlarda ilgili alandan (SÖZ, SAY, EA) ve YÖKDİL veya eşdeğeri sınavlardan geçerli puan almak gereklidir. Bunun yanı sıra ilgili yönetmelik hükümleri uygulanır.

J. SINAVLAR, ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bölüm / program / anabilim dalından mezun olabilmek için gerekli olan sınav, ölçme ve değerlendirme ile ilgili yasal mevzuatlara yer verilir. Sınavlar, ölçme ve değerlendirmeler; Çankırı Karatekin Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim Öğretim Yönetmeliği ve Lisansüstü Eğitim Öğretim Yönetmeliği hükümleri uyarınca gerçekleştirilir.

J1. Ön lisans ve Lisans Programları

Öğrencinin dersten yarıyıl içi çalışmalarında sağladığı yüz tam not üzerinden verilen yarıyıl içi notu veya notları ile yarıyıl sonu sınavında aldığı yüz tam not üzerinden verilen notu dikkate alınarak Üniversitemiz Başarı Değerlendirme Yönergesi kapsamında 4'lük not sistemine dönüştürülerek değerlendirilir.

J2. Lisansüstü Programlar

Başarı puanı 4.00 üzerinden değerlendirilir. Sınavlardan dönem sonunda başarılı sayılmak için; yüksek lisans öğrencilerinin 4.00 üzerinden en az 2.00, doktora/sanatta yeterlik öğrencilerinin ise en az 2.50 almaları gerekir. Yüksek lisans programlarında CC ve yukarısında yer alan notlar, doktora/sanatta yeterlik programında ise CB ve yukarısında yer alan notlar başarılı değerlendirilir. Seminer, uzmanlık alan dersi (tez) ve dönem projesi dersleri için ara sınav ve yarıyıl sonu sınavı şartı aranmaz. Bu dersler, Başarılı (BŞ) veya Başarısız (BŞZ) olarak değerlendirilir. BŞ ve BŞZ notları genel akademik başarı not ortalamalarına dâhil edilmez.

K. MEZUNİYET KOŞULLARI

Bölüm / program / anabilim dalından mezun olan olabilmek için yerine getirilmesi gerekli koşullara yer verilir. Mezun olabilmek için gerekli toplam AKTS değeri, zorunlu tüm derslerden başarılı olunması, ağırlıklı not ortalaması, zorunlu bitirme projesi veya staj vb. varsa onlar da ayrıntılı olarak belirtilir.

K1. Ön lisans ve Lisans Programları

Kayıtlı olduğu diploma programının öngördüğü dersleri, uygulamaları, stajları ÇAKÜ Ön Lisans ve Lisans Eğitim- Öğretim Yönetmeliği hükümlerine göre başarıyla tamamlaması, Ön lisans düzeyinde yüz yirmi (120), lisans düzeyinde iki yüz kırk (240) AKTS krediyi başarıyla tamamlaması, Ön Lisans/Lisans öğrencileri için genel akademik başarı not ortalamasının en az 2.00 olması gerekir.

K2. Lisansüstü Programlar

Koşullar Tezli / Tezsiz Programlar ve bu programlardaki T.C. Vatandaşı öğrenciler ve Yabancı Uyruklu öğrenciler için değişiklik gösterdiği için; Anabilim Dalı Başkanları tarafından mezuniyet koşullarının ilgili Enstitünün Yönetmelik / Yönergesi kapsamında ayrıntılı olarak verilmesi gerekir.

L. ÇALIŞMA ŞEKLİ (TAM ZAMANLI, E-ÖĞRENME)

Bölüm / program / anabilim dalında eğitim-öğretimin nasıl yapıldığına dair bilgilere yer verilir. Eğitim-öğretimin nasıl yürütüleceği Yüksek Öğretim Kurulu kararları ve Üniversite Senato Kararları ile dönemsel olarak değişiklik gösterebildiği için burada yer alacak bilgilerin güncel olmasına dikkat edilmelidir.

M. ADRES VE İLETİŞİM BİLGİLERİ (PROGRAM BAŞKANI, AKTS/DS KOORDİNATÖRÜ)

Bölüm / program / anabilim dalının idari birim adres ve iletişim bilgileri ile (Eğitim birimi, yazışma adresi, telefon, faks, e-posta adresi vb.) Bölüm Başkanı ve Bologna, AKTS, Erasmus, Staj vb. diğer koordinatörlerin ünvanı, adı, soyadı, ofis telefon numarası, e-posta adresi vb. iletişim bilgilerine yer verilir.

N. BÖLÜM OLANAKLARI

Bölüm / program / anabilim dalının öğrencilere sunmuş olduğu akademik ve sosyal imkânlarla (laboratuvarlar, çalışma alanları, staj olanakları, proje destek imkânları, araştırma ve uygulama alanları vb.) yer verilir.

O. İSTİHDAM OLANAKLARI

Bölüm / program / anabilim dalından mezun olanların hangi alanlarda istihdam edilebildiğine ilişkin bilgilere yer verilir.

2- Program Çıktıları

Bölüm / program / anabilim dalına ait «önceden belirlenerek Üniversite Bilgi Sistemine (UBİS) tanımlanan “Program Yeterlilik Çıktıları” yine UBİS’te yer alan “Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ)” dikkate alınarak uygun olan bölümlerin altına girilir.

Program yeterlilik çıktılarında değişiklik yapılabilmesi yani güncellenebilmesi programların sürekli olarak bir değerlendirme sürecine tabi tutulması gerekmektedir. Bunun yanı sıra; ilgili programda müfredatta yer alan zorunlu ve seçmeli bütün derslerin öğrenim çıktıları program yeterlilik çıktıları ile uyumlu olmalı, bir dersin en az 1 program yeterliliğini 1-5 (1: Çok düşük, 2: Düşük, 3: Orta :4: Yüksek, 5: Çok yüksek) puan arasında karşılayacak şekilde olmalıdır.

Program Yeterlilikleri, öğrencilerin bir programdan mezun oluncaya kadar kazanmaları gereken bilgi, beceri ve yetkinlikleri tanımlayan ifadelerdir. Öğrencinin mezun olduğunda neyi bildiği, neyi yapabildiği ve nelere yetkin olduğu program yeterlilikleri ile açıklanır. Bu süreçte, programın amaç ve hedefleri, temel alan yeterlilikleri göz önüne alınmak suretiyle iç ve dış paydaşların görüş ve katılımları da sağlanarak program yeterlilikleri oluşturulur. Program yeterlilikleri belirlendikten sonra programın içeriği, yapısı, dersleri ve öğrenme kazanımları oluşturulur.

3- Program Çıktıları – TYYÇ İlişkilendirme

Bölüm / program / anabilim dalına ait program çıktıları ile Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) eşleştirilir. Burada hangi program çıktısının TYYÇ’de bilgi, beceri ve yetkinlik bakımından hangi yeterliliği kapsadığı dikkate alınarak eşleştirme yapılır. Herhangi bir program çıktısı birden fazla yeterliliği kapsayabilir ancak hepsini kapsamaması mümkün değildir.

4- Program Çıktıları – Temel Alan İlişkilendirme

Bölüm / program / anabilim dalına ait program çıktıları ile Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) temel alan yetkinlikleri eşleştirilir. Burada hangi program çıktısının TYYÇ Temel Alanda bilgi, beceri ve yetkinlik bakımından hangi yeterliliği kapsadığı dikkate alınarak eşleştirme yapılır. Herhangi bir program çıktısı birden fazla yeterliliği kapsayabilir ancak hepsini kapsamaması mümkün değildir.

BÖLÜM III: DERS BİLGİ PAKETİ HAZIRLAMA AŞAMALARI

Ders Planları: E-Kampüs Öğrenci Bilgi Sistemi (OBS) üzerinden öğretim üyesi/görevlisi tarafından girilir. Buna ilişkin olarak hazırlanan kılavuz Üniversitemiz Yeni Bologna Web Sayfasında Bologna Kurumsal → Bologna Kılavuzlar sekmesi altında [E-KAMPÜS BEK Ders Güncelleme Kılavuzu](#) adıyla yer almaktadır.

Ders Planlarında Dikkat Edilecek Hususlar

1- Ders Genel

Ders Kodu, Ders Adı, Ders Türü, Dersin Seviyesi, Dersin AKTS Kredisi, Haftalık Ders Saati (Kuramsal), Haftalık Uygulama Saati, Haftalık Laboratuvar Saati, Dersin Verildiği Yarıyıl, Öğretim Sistemi ve Eğitim Dili otomatik olarak tanımlı şekilde yer almaktadır.

A. DERSİN AMACI

Dönem sonunda öğrencilerin kazanması istenilen hedeflere yer verilir. Dersin amacı, öğrenme çıktıları ile ilişkili olmalıdır.

B. DERSİN ÖN KOŞULU OLAN DERSLER

Öğrencinin bu dersi alabilmesi için, daha önceden almak ve başarılı olmak zorunda olduğu derslere yer verilir. Örneğin dersin adı TYB-501 Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği olsun. Şayet öğrencinin bu dersi seçebilmesi için daha önceden TYB-1940 Bilim Tarihi ve Etik dersini alması ve başarılı olması gerekiyorsa bu durum ön koşul olarak belirtilir. Yoksa «Ön koşul yoktur» ifadesi girilmelidir.

C. DERSİN İÇERİĞİ

Ders kapsamında yer alan konular ile dersin amacı ve öğrenme çıktıları ile dersin hedefleri arasında bağlantı kurularak özet bilgi şeklinde bir/birkaç cümleye yer verilir.

D. DERS İÇİN ÖNERİLEN HUSUSLAR

Öğrencinin, dersin amacı ve öğrenme çıktıları hedeflerine tam olarak ulaşabilmesi için yapması gerekenlere yer verilir.

E. STAJ DURUMU

Dersle stajın bir bağlantısı varsa bu bilgilere yer verilir. Aksi durumda «Yoktur» şeklinde bir giriş yapılır.

F. DERSİN KİTABI / MALZEMESİ / ÖNERİLEN KAYNAKLAR

Ders kapsamında kullanılacak "birden fazla" (en az 2 adet) ana kaynak ve varsa yardımcı kaynaklara yer verilir. Kaynaklar verilirken güncel versiyonlarına yer verilmesi gerekmektedir. Örneğin, verilen kaynak bir kitap ise ve bu kitabın eski basımına ulaşamıyor ve yeni baskısı piyasada bulunuyorsa buna yer verilmelidir.

Kaynak bildirişlerinin aşağıdaki örneklere uygun olarak yapılmasına dikkat edilmelidir.

F1. Kitap (Bölüm içermeyen)

- a) Strunk, W., & White, E. B. (2000). The elements of style. (4th ed.). Longman Publishing, New York.
- b) Akyüz, H. (2001). Eğitim sosyolojisinin temel kavram ve alanları üzerine bir araştırma. (1. Baskı). Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul.

F2. Kitap-Editör (Birden fazla yazarlı ve bölüm içeren)

- a) Mettam, G. R., & Adams, L. B. (2009). How to prepare an electronic version of your article. (1st ed.). In B. S. Jones, & R. Z. Smith (Eds.), Introduction to the electronic age (pp. 281–304). E-Publishing Inc., New York.
- b) Kayahan, M. (2014). Gıda Kimyası (4.baskı). İ. B. Saldamlı (Ed.), Lipid kimyası (135-226 s). Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara.
- c) Gastel, B., & Day, R. A. (2019). Bilimsel bir makale nasıl yazılır ve yayımlanır? (How to write and publish a scientific paper?) (Çeviri: Dr. Kemal Koç, Dr. Ayhan Aksoy, Aslı Yazıcıoğlu.) (8. Baskı). Gazi Kitabevi, Ankara.
- d) Erzan, A., Irzık, G., Kansu, E., Ruacan, Ş., Tekcan, A., Tolun, A., & Yılmaz Y. (2008). Bilim etiği el kitabı. Türkiye Bilimler Akademisi, TÜBA Bilim ve Düşün Dizisi, 17, Ankara. (Editör: Ayşe Erzan).
- e) Yılmaz, K., & Arık, R. S. (2019). Bilim ve araştırma etiği. (2. Baskı). Pegem Akademi, Ankara. (Editörler: Kürşad Yılmaz & Recep Serkan Arık)

F3. Bilimsel Makale

- a) Van der Geer, J., Hanraads, J. A. J., & Lupton, R. A. (2010). The art of writing a scientific article. Journal of Scientific Communications, 163(2), 51-59.
- b) Doğan, V. (1999). Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri. Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 7(1-2), 261-272.

- c) Ağaçkesen, M. N., & Öktem, A. (2020). Farklı zamanlarda yapılan hasadın Merit tatlı mısıır çeşidinde (*Zea mays* L. *saccharata* Sturt) taze koçan verimi ve bazı verim unsurlarına etkisi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tarım ve Doğa Dergisi, 23(1), 69-76.

F4. Web Sayfası

- a) Cancer Research UK. Cancer statistics reports for the UK. (2003). <http://www.cancerresearchuk.org/aboutcancer/statistics/cancerstatsreport/> Accessed 13 March 2003.
- b) Anonim, 2023. Sigma-Aldrich ürün kataloğu. <https://www.sigmaaldrich.com/TR/en/product/sigald/s0882> Erişim Tarihi: 15.01.2023
- c) TÜİK, 2024. Türkiye İstatistik Kurumu Merkezi Dağıtım Sistemi. <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=92&locale=tr> Erişim Tarihi: 29.02.2024

F5. Bildiri (Bilimsel Kongre, Konferans, Sempozyum vb.)

- a) Engle, E.K., Cash, T.F., & Jarry, J.L. (2009, November). The body image behaviours inventory-3: development and validation of the body image compulsive actions and body image avoidance scales. Poster session presentation at the meeting of the Association for Behavioural and Cognitive Therapies, New York, NY.
- b) Kaplan, M., Kökten, K., Yılmaz, Ş. H., Arslan, M., Kale, H., Bozkurt, S., & Temizgök, R. (2015). Kara nohutta (*Cicer arietinum* L.) ekim zamanının ot, tane ve kes verimi ile kalite özelliklerine etkisi. 11. Tarla Bitkileri Kongresi, 7(10).
- d) Çaçan, E., Aydın, A., & Başbağ, M. (2015). Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi Doğal Çayır-Mera ve Vejetasyonlarında Bulunan *Trifolium* Taksonları. Tarla Bitkileri Kongresi, 7-10 Eylül 2015, Çanakkale. 116, 119.

F6. Lisansüstü Tezler

- a) Gökkaya, H.T. 2016. Selenyum uygulamalarının kuraklık stresi altındaki çerezlik balkabağu (*Cucurbita pepo* L.) bitkisinin gelişimine ve antioksidant enzim aktivitelerine etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Toprak Bilimi ve Bitki besleme Anabilim Dalı, 113 sayfa, Van.
- b) Boztepe, A. 2022. Harran ovası koşullarında tatlı mısıırda (*Zea mays* L. *saccharata* Sturt.) farklı azot dozlarının ve sıra üzeri mesafelerinin verim ve verim özellikleri üzerine etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Harran Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarla Bitkileri Anabilim Dalı, 65 sayfa, Şanlıurfa.

F7. Veri Grubu (Dataset)

- a) Oguro, M., Imahiro, S., Saito, S., Nakashizuka, T. (2015). Mortality data for Japanese oak wilt disease and surrounding forest compositions. Mendeley Data, v1. <https://doi.org/10.17632/xwj98nb39r.1>.

F8. Yasal Mevzuat (Kanun, Kararname, Yönetmelik, Yönerge, Tebliğ vb.)

- a) Türk gıda kodeksi bulaşanlar yönetmeliği, Resmî gazete Sayı: 28157, 28 Aralık 2011.
- b) Mera Kanunu, Resmî gazete Sayı: 23272, 25/02/1998

G. DERSİN SORUMLUSU / SORUMLULARI

Ders Sorumlusu; Akademik Ünvan, Adı ve Soyadı sıralamasına göre örnekteki formata göre yazılmalıdır. Dersin birden fazla öğretim üyesi / görevlisi tarafından verildiği durumlarda aralarına virgül konularak giriş yapılmalıdır.

Ör: Prof. Dr. Aziz SANCAR

Ünvan kısaltmaları aşağıdaki şekilde verilmelidir.

Prof. Dr. / Prof. / Doç. Dr. / Doç. / Dr. Öğr. Üyesi / Öğr. Gör. / Dr. Öğr. Görevlisi vb.
Prof. Dr. / Prof. / Assoc. Prof. Dr. / Assoc. Prof. / Asst. Prof. Dr. / Asst. Prof. / Lecturer etc.
(Lecturer kısaltma olmaksızın girilir.)

2- Ders Öğrenme Çıktıları

Dersi tamamlayan öğrencinin sahip olacağı yetkinliklere (bilgi, beceri, davranış vb.) yer verilir. Öğrenme çıktıları öğrenme deneyiminden sonra öğrencinin yeni davranışlarının neler olacağını ortaya koyar. Öğrenme çıktıları, bir öğrenme sürecini tamamlayan öğrencinin neleri bileceği, anlayacağı ve/veya yapabileceğini açıklayan ifadelerdir. Öğrenme çıktısı, spesifik olarak bir derse özel öğrenmeyi içerebileceği gibi, eğitim boyunca kazanılacak problem çözme, etkili ekip çalışması yapma gibi bir beceriyi de içerebilir.

Öğrenme çıktıları yazılırken aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir.

- a) Öğrenme çıktılarında bilgi, beceri veya tutumlar gözlenebilir ve ölçülebilir şekilde tanımlanmalıdır.
- b) Ders öğrenme çıktılarının; alanın ihtiyaçları, programın amaç ve yeterlikleri,

dersin amacı ile ilişkili ve uygun olmasına dikkat edilmelidir.

- c) Öğrenme kazanımları; dersin seviyesine (Lisans-Lisansüstü vb.) uygun olmalıdır.
- d) Öğrenme kazanımları gözlemlenebilir, ölçülebilir ve değerlendirilebilir olmalıdır.
- e) Herkes için anlaşılır olmalı, yoruma açık olmamalıdır.
- f) Öğrenme çıktıları, öğrencilerin ders ya da modül eğitimi ile kazanacağı yetkinlikleri net olarak yansıtacak sayıda olmalıdır: Dersteki her temel konu için 1 ile 3 öğrenme çıktısı uygun olabilir. Üç (3) Kredilik ders için 3-5 adet öğrenme çıktısı uygun olabilir. ÖNEMLİ: Öğrenim çıktısı sayısı belirlenirken, her bir öğrenim çıktısının 'Değerlendirme Ölçütlerinde verilen etkinliklerden en az biri ile ölçülebilmesi gerektiği unutulmamalıdır.
- g) Öğrenme çıktıları yazılırken, her öğrenme çıktısı için sadece bir fiil kullanılır ve kullanılması gereken fiiller 'Bilişsel alan', 'Duyuşsal alan' ve 'Psikomotor (Devinişsel) alan' olmak üzere aşağıda listelenmiştir. Bilmek, anlamak, öğrenmek, aşına olmak, maruz kalmak, haberdar olmak gibi belirsiz terimlerden kaçınılmalıdır. Bu terimler, öğrenme kazanımlarından ziyade öğretme amaçlarına yöneliktir.

İngilizce fiiller Bologna Web Sayfasında Bologna Örnek Ders Formları sekmesi altında yer almaktadır.

BİLİŞSEL ALAN					
Hatırlama Uzun süreli bellekten ilgili bilgiyi hatırlama. Örnek fiiller: Tanımlama Hatırlama Listeleme Tanıma İşaret etme Adlandırma Sıralama Eşleştirme	Anlama Sözlü, yazılı, sembol ve grafik iletişimi gönderilen mesajlardan anlam çıkarma. Örnek fiiller: Örneklendirme Yorumlama Yeniden düzenleme Değiştirme Özetleme	Uygulama Verilen bir durumda bir işlemi kullanma veya yapma. Örnek fiiller: Uygulama Düzenleme Yürütme Çalıştırma Çözme Kullanma Hazırlama Hesaplama Yapma	Analiz Bütün halindeki parçaları içerisindeki materyalleri ayırma ve tüm yapıyla ve kısımlarıyla olan ilişkileri belirleme. Örnek fiiller: Analiz etme Kategorize etme Karşılaştırma Neden-sonuç ilişkisi kurma Ögelere ayırma Eleştirme Anahatlarını gösterme	Değerlendirme Kriter ve standartlara göre hüküm verme. Örnek fiiller: Bir araya getirme Birleştirme Yapılandırma Dizayn etme Geliştirme Yaratma Planlama Önerme Yeniden düzenleme Tasarlama Karar verme	Yaratma Tutarlı veya fonksiyonel bir form oluşturmak için parçaları bir araya getirme, yeni bir yapı içerisinde parçaları organize etme. Örnek fiiller: Değerlendirme Çıkanmda bulunma Gerekçeleştirme Destekleme Araştırma Çözme

DUYUŞSAL ALAN

Alma Bilgiyi öğrenme isteği. Ör. Diğerlerini saygı ile dinleme	Tepkide bulunma Bireyin kendi öğrenme sürecine katılımı. Ör. Sunum yapmaya isteklilik, tartışmalara katılma	Değer verme Bireyin bir değerden bir sözü kabul etmesine kadar uzanan geniş bir alanı kapsar. Ör. Bireysel ve kültürel farklılıklara duyarlık, demokratik süreçlere inanma.	Düzenleme Bireyin, kendi ve diğerlerinin değerleri arasındaki çatışmaları çözmesi ve değerleri içselleştirmesi. Ör. Meslek etiği ilkelerini kabul etme, kendi davranışının sorumluluğunu alma.	Kişilik haline getirme Bireyin, tutarlı ve belirli bir tutum içerisinde kendi davranışlarını kontrol ederek, kendi inançlarını, fikirlerini ve davranışlarını kapsayan bir değerler sistemine sahip olması. Ör. Bağımsız çalışmada kendine güven
--	---	---	--	--

Örnek fiiller: Harekete geçme, kabul etme, tamamlama, mücadele etme, müdahale etme, savunma, tartışma, gösterme, takip etme, dinleme, yargılama, sıralama, düzenleme, katılma, paylaşma, ilişkilendirme, rapor etme, çözme, destekleme, değer verme, iş birliği yapma, sentezleme, değerlendirmeye, uygulama, soru sorma.

PSİKOMOTOR (DEVİNİŞSEL) ALAN

Algı Fiziksel faaliyetin gerçekleştirilebilmesi amacıyla gözlemlenen ipuçlarını kullanabilme	Hazır bulunuşluk Belirli bir eylemi gerçekleştirme için hazır bulunuşluk	Kılavuzla yapma Bir fiziksel beceriyi kazanmaya yönelik deneme yanılma girişimi	Mekanikleşme Öğrenilen beceriler alışkanlık haline gelir. Hareketler daha düzgün bir şekilde daha az çaba harcayarak ve daha profesyonelce yapılır	Beceri haline getirme Eylem boyunca yapılan hareketler otomatikleşmiştir, aktivite çok az bir çaba sarf ederek doğru bir şekilde profesyonel olarak gerçekleştirilir.	Adaptasyon Bu aşamada beceriler oldukça gelişmiştir ve birey her hangi bir sorun çıktığında ya da özel istekler doğrultusunda öğrendiği hareketleri değiştirebilme yetisine sahip olur.	Yaratma Beceriler, özel durumlarda yaratıcılığın kullanılabilmesini sağlayacak kadar profesyonelleşir.
--	--	---	--	---	---	--

Örnek fiiller: Seçme, tanımlama, ayırt etme, ilişkilendirme, başlama, gösterme, hareket etme, tepkide bulunma, gösterme, izleme, tekrar etme, yapılandırma, güçlendirme, organize etme, uyarılama, değiştime, yeniden organize etme, çeşitlendirme, ayarlama, birleştirme, oluşturma, yapma, sonuç çıkarma.

3- Haftalık Ders İçerikleri

Üniversitemizde eğitim-öğretim her bir yarıyılıda 14 hafta (yıllık öğretimde 28 hafta) şeklindedir. Dolayısıyla dersin içeriğini genel olarak yansıtabilecek şekilde kısa ve anlaşılır bir şekilde konu başlıklarının girilmesi gerekmektedir. Ders; uygulama veya laboratuvar içeriyorsa, uygulama/laboratuvar dersinin içeriği hakkında bilgilere (ön hazırlık, malzeme temini, yapılacak deney/çalışma ayrıntıları vb.) yer verilir. Haftalık ders içerikleri yazılırken aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir.

- a) 14 haftalık konularda "Vize, Quiz, Ödev, Proje, Konu Tekrarı, Sunumların Yapılması, Genel Tekrar vb." yer almamalıdır.
- b) Yazım ve imla kurallarına dikkat edilmelidir.
- c) Farklı haftalarda aynı konu başlıklarının girilmesi gerekiyorsa; sonuna I-II-III şeklinde ekleme yapılmalıdır. Ör: Bilim tarihi-I, Bilim tarihi-II vb.
- d) Teorik, Uygulama ve Laboratuvar kısmında tanımlanan konuların haftalar ölçüğünde hangi kaynaklarda yer aldığına Ön Hazırlık bölümünde genel bilgi şeklinde yer verilmelidir. Ör: K1-Bölüm 5, K2-Bölüm 7, 8, YK1-Giriş vb.

4- Ders Değerlendirme

Bu bölümde; Yarıyıl (Yıl) İçi Etkinlikleri, Yarıyıl (Yıl) Sonu Etkinlikleri ve Yarıyıl (Yıl) İçi etkinliklerin ve Yarıyıl (Yıl) Sonu sınavının başarı notuna katkısı olmak üzere 3 adet konu başlığı yer almaktadır. Yarıyıl (Yıl) İçi Değerlendirmelerinin (YİD) toplam oranı %100 olacak şekilde dağıtılmalıdır.

Örneğin, YİD; 1 adet ara sınav (%30) ve 1 adet ödev (%30) şeklinde ve bunların yıl sonu başarı notuna katkısı toplamda %60 ve Yarıyıl Sonu Sınavının katkısı %40 ise (Toplam $30+30+40 = 100$), YİD'ler %50 ve %50 olarak yani toplam 100 şeklinde girilmelidir.

Değerlendirme türleri belirlenirken, AKTS'si üç (3) ve üzeri olan derslerde 1 adet ara sınav (vize) ve 1 adet yarıyıl sonu sınavı (final) seçilmemesi, dersin AKTS değerine bağlı olarak ayrıca ek ölçütler (2. ara sınav, ödev, quiz, sunum, proje vb.) girilmesi Bologna kriterleri çerçevesinde önem arz etmektedir. Yarıyıl (Yıl) İçi ve Yarıyıl (Yıl) Sonu Etkinliklerin aşağıda yer alan sınırlamalar dışında tanımlanması durumunda sistem otomatik olarak uyarı verecektir.

Dersin değerlendirme türleri yazılırken aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir.

- a) Üniversitemiz Ön Lisans ve Lisans Eğitim Öğretim Yönetmeliği'ne göre; ön lisans ve lisans programları için en az 1 adet ara sınav (vize) ve 1 adet yarıyıl sonu sınavı (final) tanımlanmalıdır.

- b) Üniversitemiz Ön Lisans ve Lisans Eğitim Öğretim Yönetmeliği'ne göre; ara sınav, kısa süreli sınav, ödev, laboratuvar, deney vb. yarıyıl (yıl) içi etkinliklerin toplamı %70'in üzerinde, yarıyıl sonu sınavı (final) etkinliklerinin toplamı %30'un altında olamaz.
- c) Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Öğretim Yönetmeliği'ne Lisansüstü Programlar için Yarıyıl (Yıl) İçi ve Yarıyıl (Yıl) Sonu Etkinliklerinin sayısı, başarı notuna etkisi, türü vb. için herhangi bir sınırlama bulunmamaktadır.
- d) Seçilen değerlendirme türünün öğrencinin başarı notuna etki edeceği dikkate alınarak ölçme ve değerlendirme yöntemi göz önünde bulundurularak seçim yapılmalıdır.

5- Ders İş Yükü

Bu bölümde; ders değerlendirme sekmesi altında tanımlanan ölçütlerin ayrıca ders iş yükü sekmesinde de eklenmesi gerekmektedir. İş yükü, öğrencinin hedeflenen öğrenme kazanımlarına ulaşabilmek için dersle ilgili olarak ders saati içinde ve ders saati dışında gerçekleştirdiği bütün çalışmaları (derse katılım, ara sınavlar, yıl sonu sınavı, quizler, bireysel çalışmalar, ödevler, saha çalışmaları, projeler, makale okumaları, sunuma hazırlık, deneyler, laboratuvar çalışmaları vb.) kapsamaktadır. 1 AKTS = 25-30 saatlik iş yüküne karşılık gelir. Üniversitemizde bu süre 30 saat olarak belirlenmiştir.

Bir dersin AKTS/İş yükünün belirlenmesinde; öğrencinin ders içi ve dışındaki aktivitelere harcadığı süre, derste hedeflenen öğrenme kazanımları, seçilen öğrenme ve öğretme yöntemleri, seçilen ölçme/değerlendirme teknikleri, ders programının yapısı ve tutarlılığı (dersler arasındaki tutarlılık, derslerin yeri vb.), öğrencinin yeteneği ve çabası ve öğrenim süresi gibi faktörler etkilidir.

AKTS-İş yükü ile ilgili hesaplama aracı Üniversitemiz Bologna Web sayfasında Bologna Kurumsal sekmesinin altında yer almaktadır.

E-KAMPÜS otomasyon sisteminde, önceden kullanmış olduğumuz UBİS'e kıyasla, daha fazla seçenek çıkmaktadır.

Ders iş yükü türlerine ait genel açıklamalar aşağıda yer almakta olup, en uygun aktivite / iş yükü türünün tanımlaması dersin sorumlu öğretim üyesi / görevlisi tarafından yapılacaktır.

- a) **Alan Çalışması / Alan Gezisi / Gözlem / Örnek Vaka İncelemesi / Uygulama / Pratik:** Ders kapsamında, teorik veya uygulamalı olarak anlatılan konuların daha iyi anlaşılması, pekiştirilmesi veya yapılacak çalışmanın bu konuların tamamlayıcısı olması durumunda yer verilir. Etkinlik için belirlenecek toplam iş yükü (saat); alan çalışması, gezisi vd. sayısı × bu çalışma için öngörülen süre (saat) dikkate alınarak girilmelidir.

- b) Ara Sınav / Quiz / Laboratuvar / Laboratuvar Ara Sınavı / Rapor Sunma / Sözlü Sınav / Final Sınavı / Deney Sonrası Quiz:** Üniversitemiz Ön Lisans ve Lisans Eğitim Öğretim Yönetmeliği'ne göre en az 1 adet ara sınav ve final yapılması zorunlu olup, bu kapsamda gerçekleştirilecek sınav sayısı ve süresine yer verilmelidir. Bu bölümde öğrencinin sınavlara hazırlanmak için harcayacağı süre dikkate alınmamalıdır.
- c) Ara Sınav / Quiz / Laboratuvar Sınavı / Final İçin Bireysel Çalışma:** Öğrencinin ara sınav(lar)a vd. hazırlanmak için ders saati dışında harcayacağı süre dikkate alınarak tanımlama yapılır. Şayet 1 adet ara sınav vd. yapılacaksa, toplam iş yükü ara sınavın gerçekleştirileceği hafta dikkate alınarak hesaplanmalıdır.
- d) Beyin Fırtınası / Makale Kritik Etme / Takım / Grup Çalışması / Tartışma:** Ders kapsamında, teorik veya uygulamalı olarak anlatılan konuların daha iyi anlaşılması, pekiştirilmesi, konunun içselleştirilmesi, farklı yönleriyle ele alınması vb. için öğrencilerin veya ilgili konu hakkında görüş bildirmeye yetkin kişilerin bir araya gelerek yapmış oldukları aktiviteler bu kapsamda değerlendirilir. Bu tür çalışmalar için dönem boyunca kez kere ve hangi sürelerde bir araya gelecekleri dikkate alınarak giriş yapılır.
- e) Bireysel Çalışma:** Dersin daha iyi kavranması için öğrencinin ders saati dışında yapacağı; ön çalışma, pekiştirme, konu tekrarı vb. aktiviteler göz önüne alınarak hafta sayısı x süre verileri girilir.
- f) Bütünleme Sınavı:** Öğrencinin yarıyıl (yıl) içi ve yarıyıl (yıl) sonu etkinliklerden alacağı notlar yıl sonu başarı puanına etki edeceğinden, öğrencinin bütünlemeye kalma varsayımı üzerinden bir hesaplama yapılmamalıdır. Bu bölüm değerlendirmeye dahil edilmemelidir.
- g) Deney / Performans:** Dersin uygulama veya laboratuvar saati dışında öğrencinin konuyu daha iyi kavraması için gerçekleştireceği faaliyetler bu kapsamda değerlendirilir.
- h) Derse Katılım:** Üniversitemiz Ön Lisans ve Lisans Eğitim Öğretim Yönetmeliği'ne göre bir yarıyıl eğitim-öğretim süresi 14 hafta olduğu için Etkinlik için belirlenecek toplam iş yükü (saat); $14 \times$ teorik ders saati şeklinde girilmelidir.
- i) Ev Ödevi:** Ders kapsamında öğrenciye verilen ve belli bir teslim süresinden sonra ölçme ve değerlendirmeye tabi tutulan ödevler veya dersin daha iyi kavranması için verilen ödevler bu kapsamda değerlendirilmeye alınır. Problem çözümüne dayalı ödevler, araştırma bazlı ödevler, atölye çalışmaları vb. bu kapsamda değerlendirilir.

- j) **Makale Yazma / Rapor:** Dersin pekiştirilmesi, konunun içselleştirilmesi, öğrencinin yetkinliğinin artırılması için verilen görevler bu kapsamda yer alır.
- k) **Rapor / Proje Hazırlama:** Ders kapsamında verilen her türlü rapor ve proje hazırlığı için öğrencinin ders saati dışında harcayacağı zaman bu kapsamda değerlendirilir. Bitirme projesi ve tezler bu kapsama girmektedir.
- l) **Rapor / Proje Sunma:** Ders kapsamında verilen her türlü rapor ve projenin sunumuyla ölçme ve değerlendirmeye tabi tutulan rapor ve projeler (bitirme projesi vb.) bu kapsamdadır.
- m) **Seminer:** Program müfredatında yer alan seminer dersi bu kapsamda yer almaktadır.

6- Program ve Öğrenme Çıktıları İlişkisi

Dersin öğretim üyesi / görevlisi tarafından sisteme tanımlanan ders öğrenme çıktıları ile program tanıtım ve çıktıları eşleştirilmelidir. Program Çıktısı seviyeleri; 1: Çok düşük, 2: Düşük, 3: Orta, 4: Yüksek, 5: Çok yüksek şeklinde puanlanmaktadır.

Program ve öğrenme çıktıları ilişkisi tanımlanırken aşağıda yer alan hususlara dikkat edilmelidir.

- a) Dersin öğrenim çıktısının hangi program çıktısı / çıktılarına ne ölçüde katkı sunduğu dikkate alınmalıdır.
- b) Herhangi bir öğrenim çıktısı birden fazla program çıktısı ile eşleşebilir. Ancak, öğrenim çıktıları bütün program çıktıları ile eşleştirilmemelidir.
- c) Program Çıktıları o Bölüm / Program / Anabilim Dalından mezun olan öğrencinin eğitim-öğretim hayatı sonunda edinmiş olduğu kazanımların tamamını ifade etmektedir. Dolayısıyla, bir derste bütün program çıktılarına puan verilmesi, öğrencinin başarılı olduğu o dersle, bütün program çıktılarına sahip olduğu, bir diğer ifadeyle öğrencinin başka ders almasına gerek olmadığı anlamını taşımaktadır.

KAYNAKLAR

YÖK Kalite El Kitabı (portal.yokak.gov.tr)
TÜRKİYE YÜKSEKÖĞRETİM YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ (TYYÇ)
(<http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=48>)
<http://bologna.ankara.edu.tr/belgeler/>